

Hinduism.

Vivekananda, Swami,

56 C Br.

VIVEKANANDA

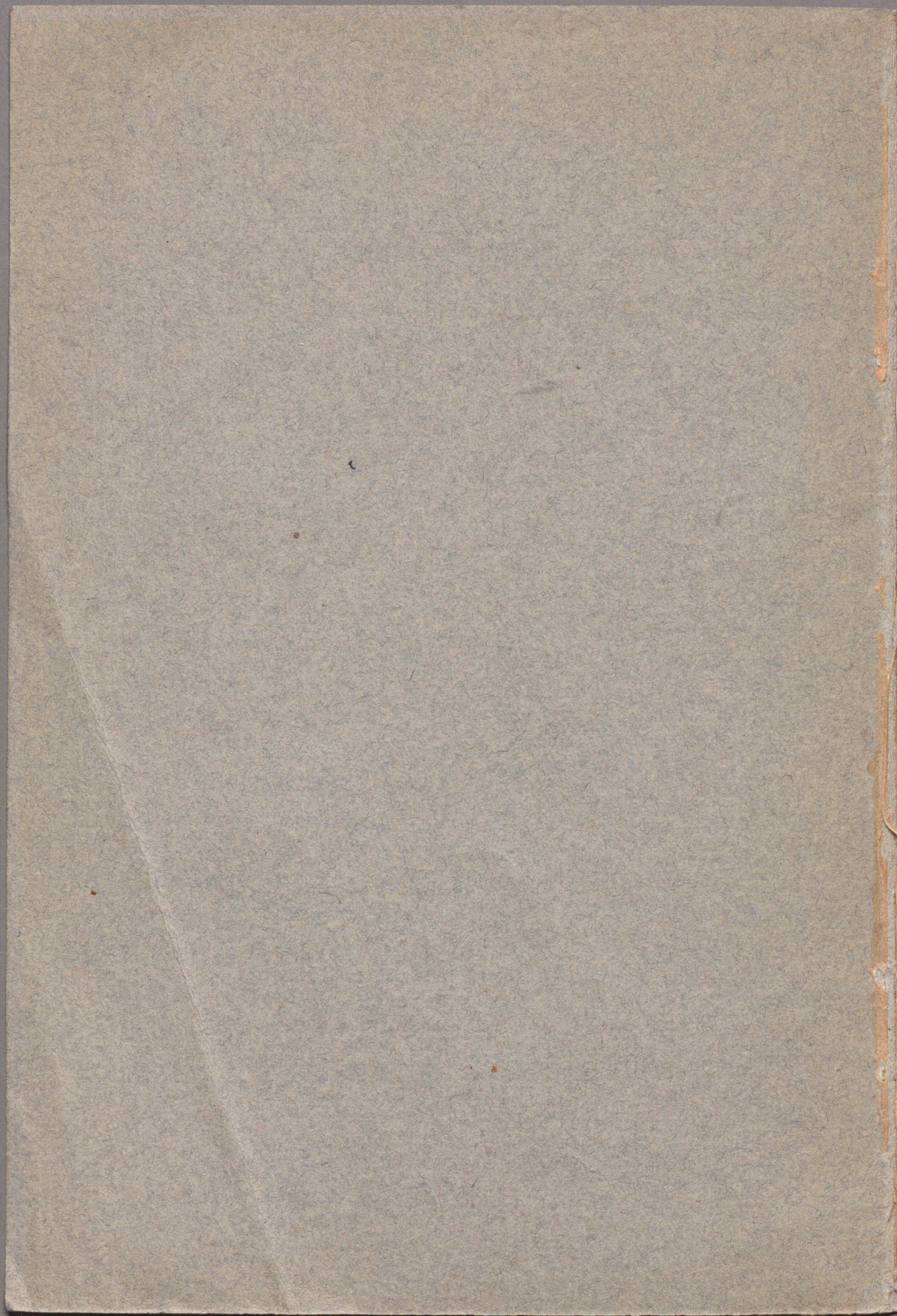
Raja Vat

Jan

56 C

BT.

Rel. vet.
Ind.
(Pr)

HINDUISM

Af **SWAMI VIVEKANANDA**, Indien.

(Ur »Första Allmänna Religionsmötet», Bohlins & Cos förlag.)

Pris 35 öre.

I Finland 50 penni.

I Amerika 10 cts.

1912

Från **Litteraturförlaget**, Stockholm, kan rekvideras:

- ANOR: **Landet hinsides**. Skildringar från Astralvärlden. Med förord af Oscar Busch. Pris kr. 1:75.
- OSCAR BUSCH: **En amulett och andra taflor ur lifvet**. Pris kr. 2:50.
- >— **Huru samhällsfrågorna löstes på planeten Mars för 2,000 år sedan**, En studie af Engelbrekt Modin. Pris 1 kr.
- >— **Lidandets mysterium**. Pris 25 öre.
- >— **Sådd och Skörd**. Upp ur förnedring. Tvenne sjäalars arbete genom sekler för sin utveckling. Pris kr. 1:50.
- >— **Sådd och Skörd**. II. Fanatiker och Martyr. Minnen från tvenne jordelif. Pris 1 kr.
- >— **Sådd och Skörd**. III. Femtonhundra år af min tillvaro. En serie af jordelif. Pris 1 kr.
- >— **Tro och bekännelse**. Utkast till en världsåskådning. Pris 40 öre.
- CARL SÖDERLING: **Behovet af en Frälsare**. Pris häft. 1 kr.
- >— **Isis-Slöjan**. *Dikter*. Pris häft. kr. 1:50.
- >— **Spiritistiska meddelanden**. Pris 20 öre, häftet.)
- J. O. HULTGREN. **Spiritismen**. Historisk och saklig redogörelse. Pris 75 öre.
- MARY KARADJA: **Forntidens Therapeuter**. Pris 40 öre.
- >— **Mot ljuset**. (Nionde tusendet). Pris kr. 1 kr.
- >— **Hoppets Evangelium**. (Femte tusendet). Pris kr. 1:25.
- >— **Tyå sjäalars saga**. (Tredje tusendet). Pris kr. 2:50.
- >— **Röster ur det fördolda**. **Dikteykel**. Pris kr. 1:50.
- >— **Efter Uppvaknandet**. Pris kr. 2:50.
- G. HALFDAN LIANDER: **Vårvindar 1907**. Pris: kr. 1:50.
- >— **Vårvindar 1908**. Pris: kr. 1:50.
- >— **Vårvindar 1909**. Pris: kr. 1:50.
- WILLIAM T. STEAD: **Hvarför jag vet att de döda lifva**. Pris: 50 öre.

Till nedsatta priser realiseras följande af Prinsessan Mary Karadja utgifna arbeten:

- Spiritistiska fenomen**. (Fjärde tusendet). Har kostat 75 öre, säljes nu för 50 öre.
- Det sjette sinnets uppodling**. (Tredje tusendet). Har kostat 75 öre, säljes nu för 50 öre.
- Gennemåle till Docenten Herrlin**. (Tredje tusendet). Har kostat 75 öre, säljes nu för 50 öre.
- Fulingens kärlekssaga**. Novell. Har kostat kr. 1:50, säljes nu för 1 kr.
- Seger**. Skådespel i tre akter. Har kostat kr. 1:50, säljes nu för 75 öre.
- A. B. C. Poste Restante**. Lustspel i tre akter. Har kostat kr. 1:50, säljes nu för 75 öre.
- XX:de seklet**. Vol. I. Har kostat kr. 4:—, säljes nu för 1 kr.
- XX:de seklet**. Vol. II. Har kostadt kr. 4:—, säljes nu för 1 kr.

Ofvanstående arbeten kunna erhållas genom hvarje välordnad bokhandel i Sverige, Norge, Danmark och Finland eller genom direkt rekvisition till

Litteraturförlaget

Upplandsgatan 51, Stockholm.

Vid partirekvisition lämnas rabatt. Kommissionärer antagas.

FÖRORD.

Bland de många märkliga personligheter, hvilka som ombud för ländernas respektive religioner, deltog i världens 1:sta allmänna religionskongress i Chicago i samband med världsutställningen till minne af Columbus, framträdde för oss den lärde hinduen och vedatolkaren SWAMI VIVEKANANDA såsom en af nämnda kongressens mest karaktäristiska typer. Det torde ej vara för mycket sagdt, att han vid detta enastående religionsmöte, framstod såsom själfva personifikationen af den nobla tolerans, som i sin helhet präglade mötets alla förhandlingar — och som han också gaf ett slående och upphöjdt uttryck för i ett af sina tal hvori han hälsade mötesdeltagarna med följande ord: "Det var Amerika förbehållet att ut-

ropa och för all jordens folk tillkännagifva att Herren uppenbarar sig i alla religioner. Må Han, som är hinduernas Brahma, Zoroastriernas Ahma Magda, Buddhisternas Buddha, Judarnes Jehova och de Kristnes Himmelske Fader, gifva eder kraft att förverkliga edert ädla syfte."

Swami Vivekananda var äfven en nitisk medlem i teosofiska samfundet och verkade där, såväl med sin högst värdefulla litteratur öfver vedantafilosofien m. m., som ock såsom teosofisk föredragshållare och styrelseledamot.

Detta lilla häfte, såsom utdrag ur religionskongressens arbete, kan därför rekommenderas till alla dem som vilja ställa upp inför världen en **personlighet** som förebild för denna toleransens och broderskapets höga idé.

Stockholm i oktober 1911.

Gustaf Ljungqvist,

(F. d. Kapten vid Kongl. Flottan, Vice Ordf. i Teosofiska Samfundet i Sverige)

HINDUISM

Af SWAMI VIVEKANANDA, Indien.

Föredrag af Indiens ombud vid det Första Allmänna Internationella Religionsmötet eller Världskongressen i Chicago, 1903.

TRE religioner lefva ännu kvar i världen, hvilka kommit fram till våra dagar från den förhistoriska tiden — hinduismen, Zoroastrianismen och judendomen.

De hafva allesammans fått utstå förfärligt svåra anfall, och de bevisa sin inre styrka därigenom, att de lefvat öfver alltsammans. Men under det att judendomen ej kunde upptaga kristendomen inom sig, utan i stället drefs bort från sitt fädernesland af sin all-eröfrande dotter, och medan en handfull parser är allt hvad som återstår af Zoroasters religionsanhängare, som kan berätta sagan om hans stora religion, har sekt efter sekt uppstått i Indien och tyckts skaka Veda-religionen i dess grundvalar, men — lik hafvets vatten, som vid den förfärliga jordbäfningen endast för en stund drar sig tillbaka från hafsstranden blott för att i en allt uppslukande öfversvämning tusen gånger starkare än förut återvända — kom den, när det bullrande larmet var öfver, och sög till sig, uppslukade och införlifvade med sitt stora religionssamfund de öfriga bekännelserna.

Ända från och med den högt flygande vedanta-filosofien, hvaraf de nutida upptäckterna inom naturvetenskapen tyckas utgöra ett eko, ned till buddhismens agnosticism, jainismens ateism, samt bilddyrkarnes lågt stående uppfattning och dess fantastiska mytologi, hafva de alla och hvar för sig fått en plats inom den hinduiska religionen.

Nu uppstår den frågan: Hvarest hafva vi att söka det gemensamma centrum. dit alla dessa från hvarandra gående radier sammanlöpa? Hvar är den gemensamma grund, på hvilken alla dessa till utseendet oförenliga motsatser hvila. Det är denna fråga, jag nu vill söka besvara.

Hinduerna hafva vunnit sin religion genom Veda-uppenbarelsen. De anse, att Veda är utan begynnelse och slut. Det

måste förefalla eder, mina åhörare, löjligt, att en bok kan vara utan begynnelse och ände. Men med Veda menas icke någon bok. Därmed menas den stora skatt af andliga lagar, hvilken samlats af olika personer under olika tider. Alldeles på samma sätt som tyngdlagen fanns till före dess upptäckande och skulle finnas kvar, äfven om alla människor glömde densamma, så förhåller det sig med de lagar, som härska inom den andliga världen. De sedliga eller moraliska och andliga lagar, som uttrycka förhållandet mellan den ena själen och den andra, mellan de enskilda personliga andarne och alla andars fader, funnos till, förrän någon upptäckt dem, och de skulle stå kvar, äfven om vi glömde dem.

Upptäckarne af dessa lagar kallas af hinduerna Rishis, hvilka vi hedra som fullkomliga varelser, och jag nämner med glädje för eder, mina åhörare, att åtskilliga af de bästa bland dem voro kvinnor.

Jag vill i detta sammanhang anmärka, att lagarna såsom lagar kunna vara utan slut, ehuru de må hafva haft en begynnelse. Vedaurkunderna lära oss, att skapelsen är utan begynnelse och ände. Naturvetenskapen har ådagalagt, att totalsumman af krafterna inom världssalltet är alltjämt densamma. Fanns det nu någonsin en tid, när ingenting existerade, så frågas: Hvarest var då all denna kraft? Somliga säga, att den förefanns hos Gud i outvecklad form. Men då är Gud under vissa perioder i outveckladt tillstånd och under andra tider stadd i verksamhet, alltså förändelig. Men allt som är föränderligt är sammansatt, och allt sammansatt måste undergå en sådan förändring, som vi kalla tillintetgörelse. Alltså måste Gud i sådant fall dö en gång. Följaktligen har det aldrig funnits någon tid, då det ej fanns någon skapelse. Om det tillåtes mig att använda en liknelse, ville jag säga, att skapelsen såväl som skaparen äro två lefvande krafter utan begynnelse och ände, löpande parallelt med hvarandra, och Gud är en kraft, en alltjämt verksam kraft, under hvars inverkan det ena världssystemet efter det andra träder fram ur kaos — bestämdt att löpa sin bana framåt någon tid och sedan gå under. Det är detta, som hvarje hindugosse dagligen upprepar inför sin "guru": "Solen och månen skapade Herren efter andra solar och månar." Detta öfverensstämmer med naturvetenskapen.

Här står jag, och om jag sluter mina ögon och försöker tänka mig in i min tillvaro — hvilken föreställning uppstår väl då angående mitt jag? Närmast en föreställning om mig själf såsom kropp. Är jag då endast en blandning af materia

och materiella ämnen? Vedaskrifternas svara "nej", mitt jag är en ande, som besjalar min kropp. Jaget utgöres ej af kroppen. Kroppen skall dö, men jaget skall aldrig dö. Här i världen lefver mitt jag i denna kropp, och när den förvisnar, skall jag likväl fortfara att lefva. Jag har ock haft ett lif före detta. Själen har ej skapats af intet; skapelsen innebär ett förenande, och detta åter har med sig en kommande upplösning. Om således själen skapats, måste hon dö. Följaktligen är hon icke skapad. Somliga födas till ett lyckligt lif, få njuta af en fullkomlig hälsa, en skön kropp, andlig kraft, och få alla sina önskningar uppfyllda. Andra äro födda till ett olyckligt lif. Somliga sakna hand eller fot, somliga äro idioter och måste framläpa sitt lif i elände. Om de nu alla äro skapade, huru kan en rättvis och barmhärtig Gud skapa den ene lycklig och den andre olycklig — huru skulle han kunna vara så partisk? Saken förbättras ju ej därmed, att man framhåller hurusom de, hvilka i detta lifvet befinna sig i elände, skola komma i ett fullkomligt lycksaligt lif efter döden. Hvarför måste människan vara olycklig i detta lifvet, hvilket ju äfven regeras af en rättvis och barmhärtig Gud? Vidare, en sådan uppfattning stödjer sig ej på några bestämda skäl, utan antager helt helt enkelt ett grymt och allsmäktigt väsen, som handlar efter godtycke, och detta är vetenskapligt riktigt. Det måste alltså finnas några orsaker till en människas elände eller lycka här i lifvet, hvilka ligga i tiden före hennes födelse, och det är hennes förra lifs handlingar. Men kan man icke förklara alla själers och kroppens anlag genom antagande af en ärftlig fortplantning från föräldrarne? — Vi finna här tvenne jämlöpande tillvarelselinier, den ena själers, den andra materiens. Om materien och dess ombildande förklarar alltsammans, då behöfves ej antagande af själers tillvaro. Men det kan aldrig bevisas, att tänkandet utvecklats sig ur materien, och om en filosofisk enhetslära är oundviklig, så kräfver logiken lika mycket, att den till grund för allt liggande enheten skall vara af andlig art. Emellertid är intetdera nödvändigt härvidlag.

Vi kunna ej förneka, att kroppen erhåller vissa anlag på grund af ärftligheten, men dessa anlag innebära endast en viss timlig, yttre gestaltning genom hvilken en på visst sätt beskaffad själ är verksam efter sin egendomliga art. Orsaken till själers egendomligheter ligger i hennes föregående handlingar, så att en själ med vissa anlag går och tager sin boning i en kropp, som kan blifva det lämpligaste verktyget för att själen skall kunna utveckla sina anlag, och detta sker enligt

lagen om frändskap. Detta står i fullkomlig öfverensstämmelse med naturvetenskapen, ty denna vill förklara allting genom framhållandet af vanan, och vanan vinnes genom upprepade handlingar. Alltså måste man äfven antaga dylika upprepade handlingar för att förklara de i naturen inneboende vanorna hos en nyfödd barna-själ. Och dessa hafva ej utöfvats i det nuvarande lifvet, alltså måste de hafva skett i någon förfluten tillvarelsform.

Men ännu en annan invändning kan göras. Om nu allt, hvad vi sagt, är sant, huru kommer det sig, att man icke kan erinra sig sitt förflutna lif? Detta kan med lätthet förklaras. Jag talar nu engelska. Det är mitt modersmål. I själfva verket är nu icke ett enda ord af mitt modersmål närvarande i mitt medvetande men om jag försöker att framhålla något af mitt modersmål till medvetenhet kommer det strax fram. Detta visar, att medvetenheten endast betecknar ytan af själens djupa ocean, och det är inom dess djup som alla våra erfarenheter äro förvarade. Försök och ansträng dig — och de skola komma fram i dagen, och du skall blifva medveten om dem.

Detta är den direkta och utredande bevisföringen. Intyget om riktigheten häraf är det fullkomligt afgörande beviset, och härvid är det, som våre Rishis kunna utmana en hel värld. Vi hafva uppfunnit medel, genom hvilka djupen i minnets ocean kunna pejlas — försök dem, och du skall vinna ett fullkomligt medvetande om ditt förflutna lif.

Hinduerna tro sålunda, att de äro andliga varelser.

Och en sådan kan hvarken af svärdet genomborras, af elden förbrännas, af vattnet upplösas eller af luften förtorkas. Hvarje själ är en cirkel, hvars omkrets icke är bunden vid något rum, men hvars medelpunkt är närvarande inom en kropp. Döden innebär då, att denna medelpunkt förflyttar sig från den ena kroppen till den andra. Men själen är icke bunden af materien. Hon är till själfva sitt väsen fri, utan gränser, helig, ren och fullkomlig. Men huru har hon då kunnat binda sig vid materien och anse sig själf vara materiel? Hvarför skulle den fria, fullkomliga och rena varelsen förmås till att tro sig vara ofullkomlig? Man säger oss att hinduerna undvika denna fråga och påstå, att den icke kan uppställas härvidlag, och somliga tänkare vilja besvara densamma genom att skjuta framför sig en eller flera till utseendet fullkomliga personer och stora vetenskapliga namn för att fylla sitt tomrum. Men uppräknandet af namn är icke detsamma som att förklara saken. Frågan står i alla fall kvar. Huru kan det fullkomliga blifva ofullkomligt, huru kan det rena, det absoluta förändras äfven

till den mikroskopiskt minsta delen af sin natur? Hinduen är mera rättsinnig i sitt tänkande. Han bryr sig icke om att taga sin tillflykt till några sofismer. Han är tapper nog att på manligt sätt se frågan rätt fram i synen. Och hans svar lyder så: "Jag vet det ej. Jag förstår ej, huru den fullkomliga själen har kommit att betrakta sig själf såsom ofullkomlig, såsom förenad med och beroende af materien. Men faktum förblifver dock alltjämt ett faktum. Det är ett faktum, som hvar och en är medveten om, att vi föreställa oss såsom kroppsliga varelser." Vi göra ej här något försök att förklara, hvarför jaget befinner sig i en kropp. När man säger, att detta är Guds vilja, har man icke gifvit någon förklaring af saken. Det innehåller ingenting mer än hvad själfva faktum säger oss. "Vi förstå det ej."

Välän då, människosjälen är evig och odödlig, fullkomlig och oändlig, och döden innebär endast en öfverflyttning af dess medelpunkt från den ena kroppen till den andra. Vårt närvarande lif är en följd af våra förgångna handlingar, och vårt kommande skall blifva en följd af det närvarande. Så skall det fortgå i framåtskridande och tillbakagång, från födelse till födelse ock från död till död. Men här uppstår en annan fråga. Är människan ingenting annat än en bräcklig farkost, som af stormen det ena ögonblicket lyftas upp på böljans skummande kam och i det nästa slungas ned i den gapande afgrunden, vacklande af och an under de goda och dåliga böljornas nycker, ett makt- och hjälplöst vrak i en alltjämt rasande, brusande och obevekligt framilande ström af orsaker och verkningar, ett litet nattfly, som kommit i orsakssammanhangets hjulverk, hvilket snurrar omkring, krossande allt emellan sina kuggar utan att bry sig om änkors tårar eller öfvergifna barns jämmerrop? Hjärtat krymper tillsammans vid tanken härfpå — och dock är detta naturens lag. Finnes där då intet hopp? Kan ingen komma undan? Så ropar och frågar det förtviflade hjärtat i sitt innersta. Och detta rop har nått fram till barmhärtighetens tron, och ord af hopp och tröst hafva kommit ned och inspirerat Veda-siarne, så att de stått upp och med rösten af en trumpet förkunnat världen det glada budskapet; "Hören I, den eviga salighetens arfvingar, äfven I, som bebon de högre rymderna. Jag har funnit den gamle af dagar, som bor ofvanför allt mörker, allt bedrägeri; endast genom att lära känna honom, skolen I blifva befriade från att vidare nödgas dö." I, den eviga salighetens barn! Hvilket ljuft, hvilket förhoppningsfullt namn är icke detta! Tillåten mig mina bröder, att nämna

eder med detta ljufva namn — den eviga salighetens arfvingar. Ja, en hindu vägrar kalla eder syndare, I ären Guds barn, I ären arfvingar till evinnerligt lif, I ären heliga och fullkomliga varelser, gudomliga väsen, på jorden. — Syndare? — Det är en synd att kalla en människa så. Det är en ständig anklagelse mot den mänskliga naturen. Stån upp och lefven. Kasten bort den inbillningen, att i ären enfaldiga får. I ären odödliga själar, fria, välsignade och eviga andar. I ären icke materia, I ären icke kroppar, Materien är eder tjänare, I ären icke materiens trälar.

Sålunda höra vi, hurusom Veda icke förkunnar någon fruktansvärd sammansvärjning af obarmhärtiga naturlagar, icke någon ändlös fångenskap i orsakernas och verkningarnas fängelse, utan betonar, att i spetsen för alla dessa lagar, i och öfver hvarenda liten del af materia och kraft står en härskare, på hvars bud vindarna blåsa, elden brinner, molnen nedsända sitt rägn, likaväl som döden smyger sig fram på jorden. Och hurudan är denne härskare beskaffad?

Han är öfverallt närvarande såsom ett rent och formlöst väsen. Han är den allsmåttige och den all-barmhärtige.

“Du är vår fader, du är vår moder, du är vår älskade vän, du är källan till all vår styrka, du gifver oss kraft. Du är den som bär världsaltet på dina skuldror. Hjälp mig att bära detta mitt lufs lilla börda!” Så sjöngo Veda-rishierna. Och huru skall man dyrka honom? Genom kärlek. “Han bör tillbedjas såsom den ende älskvärde”, kärare än allt såväl i detta som det tillkommande lifvet.

Detta är den lära om kärleken, hvilken förkunnas i Veda-urkunderna. Låtom oss nu tillse huru fullkomligt den utvecklats och predikats af Krishna, som hinduerna betrakta såsom den människoblifne Guden på jorden.

Han lärde, att en människa bör lefva i denna världen såsom ett lotusblad, som växer upp i vatten, men aldrig blir genomdränkt af vattnet. På samma sätt bör en människa lefva i denna världen med sitt hjärta hos Gud och sina händer vid arbetet. Det är godt att man älskar Gud, emedan man hoppas att få någon belöning därför i denna eller den tillkommande världen, men det är bättre att älska Gud för kärlekens egen skull, då bönen får följande lydelse: “Herre, jag begär icke rikedom, ej barn, ej heller lärdom. Om det vore din vilja, skulle jag vilja gå bort till hundratals helveten, men, Herre, gif mig den nåden att kunna älska dig utan hopp om belöning — med en osjälfvisk kärlek för kärlekens skull. En af Krishnas

lärjungar, en då lefvande härskare i Indien drefs bort från sin tron af sina fiender och måste tillsammans med sin gemål söka sin tillflykt i en af Himalajas skogar. Där frågade honom drottningen en dag, huru det kom sig, att han, den dygdefullaste bland människors barn, skulle nödgas utstå så mycket elände. Och Juohistera svarade: "Se min gemål på Himmalajabergen och betrakta dem hur sköna de äro. Jag älskar dem. De gifva mig ingenting, men det ligger i min natur att älska det sunda och sköna, och därför älskar jag dem. På samma sätt förhåller det sig äfven med min kärlek till Herren. Han är det enda föremål, som är värdt att älskas. Min natur är anlagd för att älska honom, och därför älskar jag honom. Jag beder ej om någonting annat. Jag önskar mig ej någonting. Må han gifva mig hvilken plats han behagar. Jag måste älska honom för kärlekens egen skull. Jag kan ej köpslå med kärleken.

Vedaurkunderna lära oss, att själen är gudomlig, endast bunden af materiens fjättrar, och fulländningen vinnes när bandet slites. Det ord, som de härför använda, är *Mukto* = frihet, frihet från ofullkomlighetens fjättrar, frihet från död och elände.

Och dessa fjättrar kunna endast genom Guds barmhärtighet aflägsnas. Denna nåd gifves åt den rene, så att renheten är villkoret för hans nåd. Huru är då denna nåd verksam? Gud uppenbarar sig själf för den som är renhjärtad. Den renhjärtade och obesmittade människan kan skåda Gud, och det t. o. m. i detta lifvet. På detta sätt, och endast så skall det förvända hjärtat kunna göras rättskaffens. Så upphöra alla tvifvel. Människan är då icke längre en lekboll för den fruktansvärda orsakslagen. Detta är således själfva medelpunkten eller det alla andra behärskade hufvudbegreppet inom hinduismen. Hinduen vill icke lefva af ord och teorier. Om det fins någon tillvaro bortom den vanliga sinnliga existensen, vill han träda ansikte mot ansikte med den. Om det finnes en själ inom honom, hvilken icke är af materiel art, om det finnes en all-barmhärtig universell själ, så vill han direkt träda i beröring med denna. Han måste se densamma, och endast så kunna alla hans tvifvel göras om intet. Det bästa bevis som en hindufilosof kan afgifva i fråga om själen och Gud är detta: "Jag har sett själen. Jag har sett Gud." Och detta är det enda villkoret för fullkomlighetens uppnående. Hindureligionen består icke i arbete och bemödande, att tro en viss lära eller vissa dogmer utan i förverkligandet af religionen; icke i tro, utan i varande och blifvande.

Alltså består hela sväfvandet inom vårt religionssystem i ett ständigt bemödande att blifva fullkomlig, att blifva gudalik, att komma fram till Gud och se honom, och detta, att komma fram till Gud och se honom, samt att blifva fullkomlig, såsom den himmelske fadern är fullkomlig, utgör den hinduiska religionens väsen.

Och hvad blir det då af människan, när han blifvit fullkomlig? Hon lefver då ett lif af oändlig salighet. Hon åtnjuter en oändlig och fullkomlig sällhet i det hon uppnått det enda, hvori en människa borde finna sin njutning: nämligen Gud; hon njuter således af sällhet i Guds gemenskap. Så långt öfverensstämma alla hinduer med hvarandra. Detta är för alla sekter i Indien gemensamma religionen. Men så uppstår frågan: Huru kan det absoluta utgöra en två- eller trefald? Det kan icke ega någon mångfald af egenskaper. Det kan icke utgöra någonting individuelt. På samma sätt, när en själ blir fullkomlig och absolut, måste hon blifva *ett* med Brahma, hon kan endast i sig förverkliga Herren Brahma genom den verkliga fulländningen af sig egen natur och tillvaro, i en absolut tillvaro af kunskap och ett absolut lif. Vi hafva åter och återigen läst härom och sett det betecknas såsom ett uppgifvande af personligheten, liksom om man blefve en stock eller en sten. "Den drifver skämt om ärr, som aldrig fått ett sår."

Jag måste tala om för eder, att det icke är fråga om någonting sådant. Om det kan utgöra någonting lycksaligt att vara medveten om denna vår obetydliga kropp, så måste det innebära en större lycka att vara medveten om två, tre, fyra, fem kroppar. Och slutmålet, höjdpunkten af all lycka skulle då vinnas om man kunde vinna ett allomfattande medvetande. Följaktligen måste vårt trånga och eländiga fängelse, som vi kalla vår individualitet, försvinna, för att vi må kunna vinna den oändliga, allomfattande individualiteten. Först då kan döden blifva om intet, när jag blifvit ett med lifvet; först då kan eländet taga slut, när jag är ett med lycksaligheten själf; först då kunna alla villfarelser försvinna, när jag är medvetandet själf. Och det är en nödvändig vetenskaplig sanning, vetenskapen har ådagalagt, att den fysiska individualiteten är ett bedrägeri, min kropp är i verkligheten stadd i ständiga förändringar, där den går fram på materiens isbelagda ocean, och "Advaitam" är i fråga om den andra beståndsdelen af mitt väsen, själen, den enda nödvändiga sanningen.

Vetenskapen är ingenting annat än uppsökande af enheten i allt, och när en viss vetenskap uppnått den fullkomliga en-

heten, stannar den och går icke vidare, emedan den hunnit sitt mål. Så t. ex. kan ej kemien gå vidare framåt, när den upptäckt ett enkelt ämne, af hvilket alla andra kunna härledas. Fysiken skulle likaledes stanna, om den vore i stånd att fylla sin uppgift och upptäcka en kraft, af hvilka alla andra endast utgöra olika uppenbarelsereformer, och religionsvetenskapen skulle äfven vinna sitt mål om den kunde upptäcka honom, som utgör lifvet inom dödens värld, honom, som är den oföränderliga grunden för en värld, af ständiga växlingar, honom, som utgör den allenstående själ, hvaraf alla själar endast äro svaga uppenbarelsor. Sålunda uppnås den slutliga enheten genom mångfald och dualitet, och religionen kan ej komma längre. Detta är alla vetenskapers mål, den enas såväl som den andras.

Och alla vetenskaper måste komma till denna slutpunkt innan deras lopp är ändadt. Kraftuppenbarelse, icke skapelse af intet, är våra dagars vetenskapliga lösen, och vi glädja oss däröfver, att den åsikt vi under långha tider hyst, nu börjar att med ett något mäktigare språk förkunnas och med kraftigare ljus belysas till följd af naturvetenskapens senaste upptäckter.

Om vi nu gå ned från filosofiens höjder till det okunniga folkets religion, så vill jag till en början omtala, att det icke vidare finnes någon polyteism i Indien. Den som stannar och lyssnar skall finna, att den gudsyrkande mängden i hvarje tempel tillägger de där befintliga bilderna de gudomliga egenskaperna, äfven allestädesnärvaron. Men detta är icke detsamma som polyteism, ej heller är "henoteism" det rätta namnet på saken. "En ros skulle dofta lika skönt, äfven om hon hade en annan benämning." Namn äro ej några förklaringar.

Jag kommer ihåg, att när jag ännu var en ung gosse, var det en gång en kristen predikant, som talade till en folksamling i Indien. Bland andra angenäma saker, som han sade folket, frågade han, hvad en af deras afgudar skulle kunna göra honom, ifall han gifve honom ett slag med sin käpp. En af hans åhörare svarade skarpsinnigt nog: "Hvad skulle eder Gud kunna göra mig om jag smädade honom?" — "Han skulle straffa dig, när du dör", sade predikanten. "På samma sätt skall min gud straffa dig när du dör", genmälte den obildade mannen.

Trädet bedömes efter sin frukt. Och när jag bland dem, som kallas afgudadyrkare, finner lika goda karaktärer i fråga om sedlighet, religiositet och ett kärleksfullt sinne som på något annat håll, stannar jag och frågar mig själf: "Kan det som är ondt frambringa ett heligt lif?"

Så Vidskepelsen är en af människans fiender, skenhelighet är någonting ännu värre. Hvarför går en kristen i kyrkan, hvarför är korset så heligt, hvarför lyfter man sitt ansikte mot himmelen, när man beder? Hvarför finnas så många bilder i den katolska kyrkan, hvarför är det så många bilder i en protestants själ när han beder? Mina bröder, vi kunna icke tänka någonting utan tillhjälp af någon handgripligare bild, lika litet som vi kunna lefva utan att andas. På grund af associationslagen framkallar den materiella bilden en idé i medvetandet, och tvärtom. Allestädesnärvaro har för nästan alla människor ingen mening alls. Har Gud något yttnehåll? Om ej, så tänka vi alltjämt på jordens utsträckning, när vi uttala detta ord. Så förhåller det sig med den saken.

Liksom vi finna, att vi till följd af vår inre anläggning på ett eller annat sätt hafva kommit till att föreställa oss oändligheten under bilden af den blånande skyn eller det vidsträckta hafvet, och liksom allestädesnärvaron i förening med heligheten får sin sinnebild i en kyrka, en moské eller ett kors, på samma sätt hafva hinduerna förbundit idéerna om helighet, renhet, sannig, allestädesnärvaro och öfriga dylika idéer med olika bilder och yttre former. Men olikheten är denna: Af vissa skäl dragas somliga under hela sitt lif med sin kyrkliga afgudabild och lyfta sig aldrig högre, emedan religionen för dem innebär ett förståndsmessigt godkännande af vissa läror samt vissa kärleksverk i förhållande till nästan. Hinduernas religion är däremot helt och hållet hänvisad till det inre lifvets fulländning. Människan har att blifva gudalik, att förverkliga det gudomliga, och fördenskull äro bilder, tempel, kyrkor och böcker endast yttre hjälpmedel och stöd för människan under hennes andliga barndom, från hvilka hon har att så småningom frigöra sig.

Hon får ej någonstades blifva stående. "Yttre materiel gudsdyrkan", säger Veda, "är den lägsta ståndpunkten; den nästa stationen på uppåtsträfvandets väg är själens fördolda bön, men det högsta stadiet uppnås först, när enheten med Gud har kommit till stånd." Samme allvarlige man, som en gång knäböjde för gudabilden, talar efteråt om högre andliga sträfvanden. "Honom kan hvarken solen eller månen eller stjärnorna, ej heller den eld vi känna, upphinna i klarhet. De lysa alla igenom honom." Men det egendomliga med en sådan är, att han aldrig skymfar bilderna, kallar deras användande synd. Han förstår, att det finnes ett stadium i lifvet, då de äro nödvändiga. "Barnet är mannens fader." Männe det väl vore tillbörligt för en

gammal man, att kalla barndomen eller ungdomen för synd? Sådant får ej heller ske i fråga om hinduismen.

Om människan således kan förverkliga sin gudomliga natur med tillhjälp af en bild, måtte det då är rätt att kalla dess användande synd? Man bör ej heller kalla det för villfarelse, ehuru man hunnit öfver det första stadiet. Hinduen tänker sig icke saken så, att människan går från villfarelse till sanning, utan från den ena sanningen till den andra, från den lägre sanningen till den högre. För honom utgöra alla religionsformer från den lägsta fetischism till den högsta formen af tro på den absolute lika många försök af människosjälens att fatta och förverkliga det oändliga, inskränkt som hon är till följd af sin födelse och sitt samband med andra. Hvert och ett af dessa försök innebär ett framåtskridande. Hvarje själ är en örn-unge, som lyfter sig allt högre och högre, ju större styrka han vinner, till dess han når den strålande solen.

Enhet i mångfald — det är naturens syftemål, och hinduen har förstått det. Alla andra religioner ställa upp ett visst lärosystem och försöka att tvinga hela samfundet därigenom. De lägga fram för sitt samfund en klädnad, som måste passa för Per och Pål etc., utan åtskillnad. Om den icke passar för den ene eller den andre, måste dessa gå utan kläder, med hvilka de annars kunde skyla sin kropp. Vi hafva upptäckt, att det absoluta endast kan fattas och förstås eller framställas med tillhjälp af det relativa. Men bilderna, korset eller halfmånen äro helt enkelt symboler, pekpinningar för att rikta uppmärksamheten på den andliga idéen. Denna hjälp är dock icke nödvändig för hvarenda människa, ehuru många behöfva den. Men de, som icke behöfva den, hafva ingen rättighet till det påståendet, att den är af ondo.

En sak måste jag säga eder. Bilddyrkan i Indien innebär ej någonting så förskräckligt. Den är ej någon moder till skökor. Den är tvärtom ett bemödande å den outvecklade själens sida att fatta höga andliga sanningar. Hinduerna äro visserligen ej utan sina fel, undantag finnas ju öfverallt. Men man bör lägga märke till den omständigheten, att de alltjämt åsyfta att tukta sina egna kroppar, och aldrig att skära halsen af sina grannar. Om ock den hinduiska fanatikern bränner sig själf på bålet, tänder han dock aldrig inkquisitionens eld. Och äfven sådant [själfplågeri] kan ej läggas religionen till last, lika litet som de kristnes brännande af häxor kan läggas kristendomen till last.

För hinduerna äro alla religioner endast att förlikna vid

ett sträfvande framåt och uppåt, som af olika män och kvinnor under olika villkor och omständigheter företages emot samma mål. Hvarje religion utgör endast ett sätt att ur den i kroppsligheten lefvande människan få fram en gudomlig varelse, och det är samme Gud, som verkar i dem allesammans. Hvarför finnas där då så många motsatta åsikter? De äro endast skenbara motsatser, säger hinduen. Motsatserna härleda sig däraf, att samma sanning söker tränga sig fram under olika förhållanden, som äro en följd af människornas olikhet.

Det är samma ljus, ehuru det går genom glas af olika färger. Och de små olikheterna äro nödvändiga för ljusets framträngande. Men innerst är det dock samma sanning, som öfverallt gör sig gällande. Herren har i sin inkarnation Krishna förkunnat för hinduerna: "Jag är närvarande i hvarje religion, liksom tråden genomlöper alla pärlorna. Och öfverallt där I sen en utomordentlig helighet och en utomordentlig förmåga att höja och rena människonaturen, så veten att jag är där närvarande". Hvad har blifvit resultatet häraf? Jag trotsar hvilken som helst, att inom hela den religionsfilosofiska sanskritlitteraturen söka påträffa ett yttrande i den riktningen, att endast hinduerna kunna blifva saliga och inga andra. "Vi finna fullkomliga människor äfven utanför vår egen kast och trosbekännelse", säger Vjas. Men ännu en fråga: Huru kan hinduen, hvars hela åskådning har sitt centrum i Gud, godkänna buddhismen, som är agnostisk, och jainismen som är ateistisk?

Buddhisterna känna sig visserligen icke beroende af Gud. Men hela deras religion sträfvar hän mot den stora hufvudsaken i hvarje religion, människans förvandling till att blifva ett med Gud. De hafva icke sett fadern, men de hafva sett sonen. Och den som har sett sonen, har äfven sett fadern. Detta, mina bröder, är en kort framställning af hinduismen. Hinduerna må hafva kommit till korta i fråga om praktiken, men om det någonsin kommer att finnas någon universel religion, så måste det blifva en sådan, som icke fäster sig vid tider eller rum; som är oändlig lik den Gud, hvilken den förkunnar; som låter sin sol uppgå öfver Krishnas likaväl som öfver Kristi efterföljare, öfver heliga likaväl som öfver syndare; som hvarken är brahmanism eller buddhism, kristendom eller muhammedanism utan omfattar dem alla och har en oändlig förmåga af utveckling; som på grund af sin allmänlighet kan i sin vidt öppnade famn innesluta och bereda en plats för hvarje mänsklig varelse ända från den lägst stående, hvilken i begåfning knappt höjer sig öfver djuret, till den högst stående begåfning, hvilken

snart sagdt är mer än människa, och som kommer sina medmänniskor att stå där, fulla af vördnad, och betvifla hans mänskliga natur.

Det måste vara en religion, som icke har någon plats för förföljelse eller ofördragsamhet i sin politik, utan kan erkänna en gudomlig gnista i hvarje man och kvinna, och hvars hela sträfvan, hvars hela kraft är riktad på att hjälpa människorna till förverkligandet af sin gudomliga natur. Kom med religionen i dina händer, och alla människor skola löpa efter dig. Asokas religionsmöte var af buddhistisk färg. Akbars gick visserligen mer i den riktningen, men det var endast ett samtalsmöte. Det var Amerika förbehållet att utropa och för alla jordens folk tillkännagifva att Herren uppenbarar sig i alla religioner.

Må han, som är hinduernas Brahma, Zoroastriernas Ahura-Mazda, buddhisternas Buddha, judarnes Jehova, de kristnes "himmelske fader", gifva eder kraft att förverkliga edert ädla syfte. Stjärnan uppgick i österlandet. Den skred stadigt fram mot västerlandet, än skynd af moln, än klart framstrålande, tills den vandrat rundt omkring hela världen, och nu höjer den sig åter på den östra himmlaranden vid Tasifus kust tusen gånger mera strålande än den någonsin förut varit. - Hell dig "Kolumbia", frihetens moderland! Det har blifvit dig beskärtdt, du som aldrig sudlat dina händer med dina grannars blod, du som aldrig hittade den korta vägen till rikedom genom att roffa till dig nästans egodelar, det har blifvit dig beskärtdt att tåga främst i civilisationens leder med fridens banér svajande öfver ditt hufvud.

(Pressens vittnesbörd om Swami Vivekananda, som afled juli 4—1902.)

»Swami Vivekananda är tvifvelsutan den största personligheten i religionskongressen. När vi ha hört honom, känna vi hur löjligt det är att skicka missionärer till denna lärda nation». *New York Herald.*

»Detta var mannen, som bland talarne på kongressens plattform erhöll det mest enastående bifallet.» *Chicago Inter Ocean.*

»Hur värdefulla många af föredragen än voro, intet uttryckte dock i så fullt mått religionskongressens anda, som den hinduiska mannen. Han är en vältalare af Guds nåde. Hans bildning, vältalighet och hänryckande personlighet har gifvit oss en alldeles ny föreställning om hinduisk civilisation. Han talar utan koncept, framläggande sina fakta och slutsatser med den största konstfärdighet, en öfvertygande öppenhet och med den mäst inspirerade vältalighet».

The New York Critique.

(Följande korta anföranden äro inneslutna såsom varande af betydelse ty de gjordes af dessa tre personer på avslutningsdagen vid kongressen. Pastor Barrows var den ledande förkämpan i hela denna religionskongress. Herr Ghandi var också en hindu. — Utgifvaren.)

— — Swami Vivekananda erhöll nu ordet och höll sitt sista anförande, så lydande:

“Världens första allmänna religionsmöte är nu ett fullbordadt faktum, och den barmhärtige fadern har hjälpt dess anordnare att vinna en härlig framgång. Jag tackar de ädla personligheter, hvilka på grund af sin vidhjärtenhet och kärlek till sanningen först drömde denna underbara dröm och sedan förverkligade densamma. Jag tackar de upplysta åhörare för deras fördragsamhet, hvarigenom alla missljudande ackord öfvergått i fullkomlig harmoni.

Mycket har blifvit sagt om en gemensam grundval för religiös enhet. Skulle någon här hysa den förhoppningen, att denna enhet skall komma att inträda därigenom, att den ena eller andra af nu förefintliga religioner, med tillintetgörande af alla andra, själf kvarstår som segrare, ville jag säga: “Käre broder, ditt hopp är fäfängt. Tron I, att jag vill göra de kristne till hinduer? Gud förbjude det. Kan jag väl önska, att hinduerna eller buddhisterna skulle blifva kristna? Bort det.

Man sår ut sin säd i jorden. Männe denna förvandlas till jord, luft eller vatten? Nej, den blifver en växt efter sin egen art, upptager luft, jord och vatten och förvandlar dem till beståndsdelar af sig själf. Detsamma gäller i fråga om religionerna. Hvar och en af dem måste upptaga de sanningar, som finnas hos de öfriga och likväl bevara sin egen domlighet och likväl växa efter sin art.

Detta religionsmöte har framför allt annat ådagalagt för världen att helighet, renhet och kärlek icke är något särskildt religionssamfunds utslutande tillhörighet, utan att hvarje religionssystem frambragt män och kvinnor af den mest upphöjda karaktär.

Inför detta faktum är det orimligt att drömma af uteslutande seger för någon viss religion genom alla de öfriga religionernas tillintetgörande.”

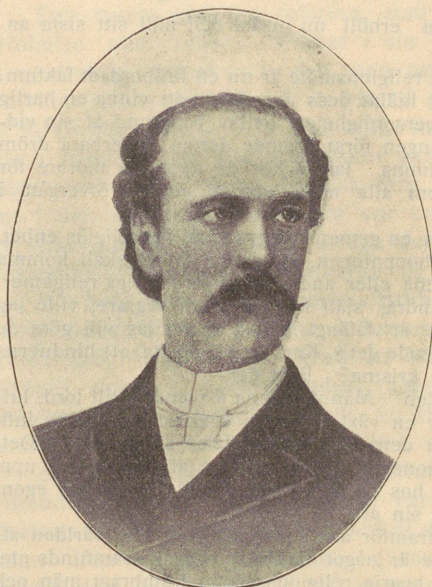
Efter Vivekananda, hvilken med spändt intresse åhördes, erhöles ordet af herr Ghandi, som yttrade:

“Äro vi icke allesammans ledsna öfver att nödgas skiljas så snart? Önska vi icke alla att detta möte hade räckt sjutton gånger sjutton dagar? — Det var en gång i en stor stad, som en elefant medföljde en cirkus. Folket därstädes hade aldrig sett en elefant förut. Där funnos sju blinda män, som ville taga kännedom om hvad slags djur elefanten kunde vara. En af dem tog på hans öron, en annan på hans ben, en tredje på hans svans o. s. v. När man sedan frågade dem, hvad elefanten var för ett slags djur, sade en af de blinda: “Sannerligen, elefanten är en stor kastskofvel”. Men en annan sade: “Nej det är ett misstag, han är lik en tjock, rund pelare”, och en tredje: “Fullkomligt oriktigt, ty han liknar en mot ena änden afsmalnande käpp. Då steg egaren fram och sade: “Mina vänner, I hafven alla misstagit eder, ty i hafven icke sett honom från alla sidor.”

“Mina bröder och systrar, jag beder eder enträget att taga vara på den lärdom, som denna berättelse innehåller, och så undersöka de olika religionerna från alla synpunkter”.

Därpå lämnade presidenten Bonney ordet åt generalkommitéens ordförande, presidenten Barrows, hvilken yttrade:

”Detta mötes afslutningstimme är en stund af ömsesidiga lyckönskningar, om saknad och triumferande hoppfullhet. Våra förhoppningar hafva blifvit mer än förverkligade. Fördragsamhet, ett uppriktigt och

Dr Barrows.

allvarligt sträfvande efter religiös enhet, ett ärligt uppsåt hos hvar och en att frimodigt lägga fram sin tro utan kompromisser och utan hatfull kritik af andra — dessa principer hafva icke befunnits vara förgäfvade.

Vi hafva fått lära oss, att sanningen är omfattande, och att det genom Guds försyns anordning finnes mer än en väg, på hvilken människorna kunna komma från mörkret till Guds underbara ljus. Det var icke någon sekt eller något filosofiskt system, som förhjälppte en Augustinus och Origenes, en Stanley och Channing, en Beecher och Keshub Chouder Sen till det gudomliga ljuset. Man kan hysa större hopp för dem som lefva ett sedligt lif, om ock deras kunskap är mindre, än för dem som sätta sin förtröstan på en död kristendom.

Det gläder mig, att I nu gån tillbaka till Indien, Japan,

Kina och det turkiska riket för att berätta för edra trosförvanter, att det kristna Amerika är gästvänligt gentemot all sanning och kärleksfullt mot alla människor. Det kristna Amerika sänder genom eder en hälsning till hela mänskligheten. När berättelsen om denna konferens läses i Japans kloster, vid södra Asiens floder, inom Europas universitet och på alla hafsoar, är det min bön att de kristna läsarne i någon mån måtte kunna upptäcka, hvad som varit källan till vår tro på Guds faderskap och människornas brödraskap, hvilket, förkroppsligadt i den asiatiske timmermanssonen, som äfven var Guds son, nu håller på att omsluta jorden med band af himmelskt ljus.

Om någon ära skall tillfalla någon för denna härliga tilldragelse, så låtom oss frambära vårt pris till Kristus, hvars ande är kärlekens ande, och som verkat sitt verk i alla deras hjärtan, hvilka arbetat och sträfvat så mycket för detta stora möte. Jag önskar, att det sista ord, jag uttalar inför detta möte, skall vara hans namn, från hvilken jag mottagit lif och sanning och allt, han, som försonar alla motsägelser, stillar all strid, och som från sitt himmelska rikes tron härskar med den rena och outtröttliga kärlekens allmakt — Jesus Kristus, världens frälsare“.

Harpotoner

Spiritualistiska

(Spiritistiska)

SÅNGER.

Den enda sångbok utgifven och tillgänglig i Sverige i dessa åren.
Hvarje forskare i occulta frågor borde hafva den.

En god bok för alla occultismens vänner som önska sig en samling stämningsfulla sånger och poem, som äro af ett sådant innehåll att de harmoniera med den occultistiske forskarens åsikter i religionsfrågan. Dessa poem äro delvis författade af spiritister och teosofier i Stockholm och delvis utvalda poem ifrån nordens berömda författare sådana som Tegnér, Runeberg, Topelius, Stagnelius, Wirsén, Biskop Wallin m. fl. Många af dessa poem kunna sjungas efter gamla kända melodier, och detta gör dem högst väl passande för att sjungas vid möten eller i familjekretsen vid spiritistsceanser eller vid föredragens hållande, såväl som för en uppbyggelsestund i all ensamhet kommer dessa andliga och lärorika verser i »Harpotoner» att vara en källa af välsignelse för läsaren eller sångaren om man läser eller sjunger dem med eftertanke. »Harpotoner» innehåller 78 poem på 104 sid. och kostar blott 75 öre häftad och 1:— kr. i kartongband. (I Amerika 25- och 30 cts.) Den erhålles vid möten eller mot postförskott från förläggaren W. E. Ljungqvist Tunnelgatan 1, Stockholm, eller från Minneapolis, Minnesota, (Gen. Delivery), äfven från Litteraturförlaget, Upplandsgatan 31, (distribution) Stockholm.

Såningsmannen

som utgifves från Stockholm af **SAXON** är *landets enda illustrerade veckoskrift för folket* och folkets inträsen. Såningsmannen, som alltså fyller en viktig plats i raden af illustrerade veckotidningar, är på en gång ett folkbildnings- och förströrelseläsningsorgan, samt en kortfattad nyhetskrönika, skrifven uteslutande för folket, för hvars bästa i alla afseenden tidningen energiskt och oförskräckt kämpar. Höjande af **folkets politiska rättigheter, ekonomi, hälsa, moral, bildningsgrad och skönhetssinne** är såningsmannens program.

SÅNINGSMANNEN kostar 2:40 för helt år, 60 öre i kvartalet, om beloppet, hälst i postanvisning, insändes till **Såningsmannens kontor, Stockholm**. Vid vanlig postprenumeration är priset för $\frac{1}{12}$ år 2:40, $\frac{3}{4}$ år 2:—, $\frac{1}{2}$ år 1:25, $\frac{1}{4}$ 0:75, månad 40 öre.

Prenumerantsamlare sökas öfverallt. Provision lämnas redan för anskaffade 5 ex. Provn:r på begäran gratis och fraktfritt.

SPIRITISM och == == KRISTENDOM

Av Pastor H. R. HAWEIS. M. A.
(Präst i den Engelska Statskyrkan)

ÖFVERSÄTTNING AV O. K. FRÅN
DEN 4:DE ENGELSKA UPPLAGAN
18:DE TUSENDET, MED ETT POEM

W. M. E. LJUNGQVISTS FÖRLAG
STOCKHOLM.

Pris 35 öre. (20 sid.) I Amerika 10 cts.

Privatomdömen om "Spiritism och Kristendom".

Ur "Efteråt":

"Denna lilla skrift är väl värd att läsas och passar förträffligt att spridas bland den stora allmänheten, som vanligen har mycket oriktiga begrepp om spiritismen. Den visar fastmer att bibelns underverk äro sanna och återupprepas i spiritismen. Vi kunna alltså på det lifligaste rekommendera detta lilla prydliga, prisbilliga häfte för såväl dess präktiga stil, som koncentrerade, gedigna innehåll, och vi hoppas att det skall efterföljas af många smärre eller större publikationer i detta ämne. *Maria von Bergen*."

Ingeniör Ljungström vid Landtmäteriet skriver:

"Spiritism och Kristendom af pastor Haweis, en synnerligen upplysande och mångsidig utredning. Man finner vid dess läsning straxt att man har för sig en person, som både vidsynt och tolerant uppfattat sitt ämne i motsats till, hvad vanligen är fallet, då våra svenska prästmän gifva sig in på uttalanden och jämförelser beträffande dessa andliga ting. *Georg Ljungström*."

"EFTERÅT?"

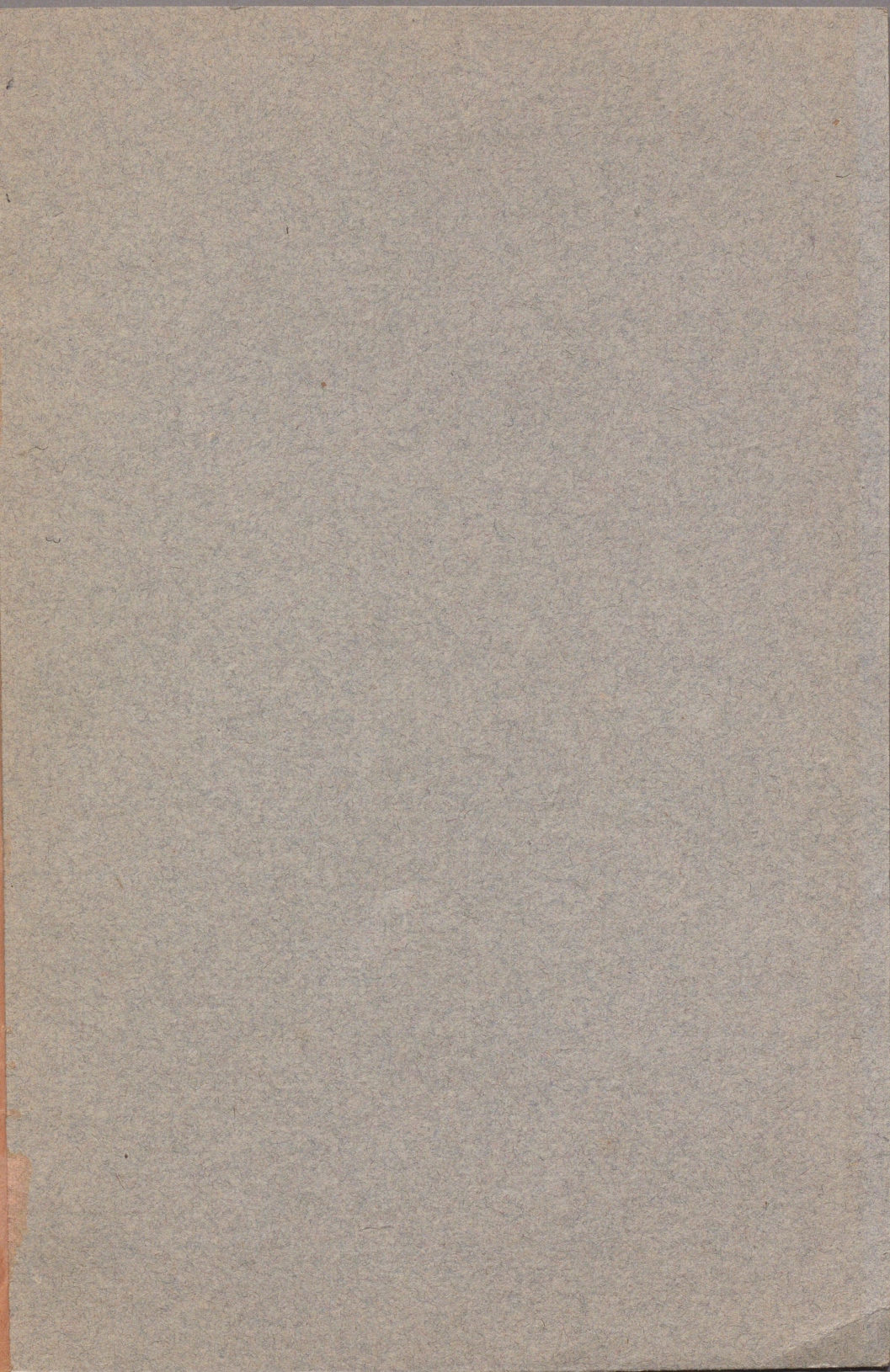
Månatlig tidskrift för spiritism och därmed
besläktade ämnen.

Prenumerationspriset är för helt år 3 kr. för halft år 1.75.

Prenumeration kan ske i Stockholm hos Redaktionen Kammakaregatan 6, Allm. Tel. 244 38, samt på varje postanstalt i Sverige.

Obs! Den enda spiritistiska tidskrift på svenska.

Lösnummer erhållas vid möten i Stockholm 25 öre st.

National Library
of Sweden

60001000050856